

Stad & Natuur Almere

Jaarverslag 2021

STAD &
NATUUR
ALMERE werkt aan
een groene en
gezonde stad

Stad & Natuur Almere

Jaarverslag 2021

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord: extra genieten van de natuur	3
Inleiding: wederom een uitdagend jaar	4
Recreatie: meer online en andere vormen	7
Educatie: scholen blijven nme belangrijk vinden	12
Participatie: volop vrijwilligersinzet	16
Locaties: geïnvesteerd in voorzieningen voor mens en dier	19
Projecten: inclusiviteit als belangrijk thema	25
Communicatie: Stad & Natuur online en offline present	34
Organisatie: extra fondsen binnengehaald	37
Financiën: gedegen financieel beleid	41
Cijfers 2021	44
Good Governance	46
Bijlage: nevenfuncties	48

Stad & Natuur werkt in 2021 op verschillende locaties verspreid over de stad.

Voorwoord: extra genieten van de natuur

Met trots presenteert Stad & Natuur haar jaarverslag 2021. Het verslag van een jaar dat opnieuw grotendeels in het teken van corona stond. Ondanks de beperkingen die dat met zich meebracht, is het team van Stad & Natuur met haar creatieve inzet er wederom in geslaagd veel activiteiten tóch door te laten gaan. Bijvoorbeeld door activiteiten deels of geheel online te organiseren, of in andere vorm. Hierdoor konden Almeerders en met name de Almeerse kinderen zoveel mogelijk blijven genieten van de Almeerse natuur. Daarom namens de Raad van Toezicht: petje af voor alle medewerkers en vrijwilligers!

Zo was er op Kinderboerderij de Beestenbende een vrolijke kindertheatervoorstelling 'TokTukTuk', waar zeventig mensen op afkwamen. Op Stadslandgoed de Kempphaan konden gezinnen in de herfstvakantie buiten aan de slag met het maken van een modderschilderij. Ook de plukwandeling 'Eten uit natuur' was een mooie, coronabestendige activiteit. En niet te vergeten de Nacht van de Nacht, die dit jaar verspreid over alle locaties van Stad & Natuur plaatsvond, zodat veel Almeerders ondanks de coronamaatregelen toch van dit populaire evenement konden genieten.

Juist in deze lastige tijd is nog eens extra gebleken hoe belangrijk natuur is voor de mentale en fysieke gezondheid enerzijds en wat ons gedrag doet met het milieu anderzijds (schone lucht). Het heeft de bewustwording over wat je zelf kunt doen voor een goede en gezonde leefomgeving vergroot en vormt een inspiratie om het gedrag blijvend aan te passen.

Stad & Natuur prijst zich gelukkig met een gemeente die al zo lang haar Almere Principles breed gedragen (politiek, bestuurlijk en ambtelijk) huldigt en Stad & Natuur daarmee in staat stelt haar rol hierin te vervullen. De uitdaging is om hierin gelijke tred te houden met met de groei van de stad en de gemeentelijke ambitie.

Stad & Natuur is in 2021 ook weer tal van samenwerkingen aangegaan met diverse partijen. Zoals voor de vlermuizenwandeling met de stadsecoloog van de gemeente Almere, bij de Muziekwandelingen met IVN en Goede Rede Concerten en is de nieuwe leskist over huisdieren ontwikkeld samen met Dierenkliniek Blommaart en Dierenasiel Almere. Met OSG de Meergronden werkte Stad & Natuur aan het keuzevak H2O Engineering over de relatie tussen water en techniek. En samen met Uitgeverij Young & Connected en Floriade Expo 2022 kwam het educatieprogramma 'Floriade in de Klas' tot stand. En dit is slechts een kleine greep uit al die partners waarmee Stad & Natuur samenwerkt. Zulke samenwerkingen helpen om met elkaar kwalitatief goede dingen te realiseren, en illustreren de belangrijke rol die Stad & Natuur binnen het Almeerse speelt in de connectie tussen allerlei instellingen en partijen.

Nu het koersplan en de meerjarenafspraken met de gemeente Almere zijn vastgesteld, is Stad & Natuur voortgegaan met de verdere professionalisering van haar organisatie. Bijvoorbeeld door haar wijze van rapporteren door te ontwikkelen en te werken aan het vrijwilligerskeurmerk. Ook in dat opzicht heeft Stad & Natuur niet stilgestaan in 2021.

Cees Okkerse
Voorzitter Raad van Toezicht

Inleiding: wederom een uitdagend jaar

Stad & Natuur is in 2009 opgericht na verzelfstandiging van de voormalige gemeentelijke afdeling Natuur- en Milieueducatie. Onze doelstelling is om zoveel mogelijk Almeerders te verbinden met hun groenblauwe omgeving. De afgelopen jaren heeft Stad & Natuur het educatieve aanbod en de publieksprogrammering van Almere op het gebied van groen-blauw, gezond, duurzaam en circulair verrijkt, zowel op eigen initiatief als ter ondersteuning van gemeentelijke programma's. Dit heeft geresulteerd in een stijging van het aantal deelnemers, nieuwe doelgroepen en meer betrokkenheid.

Stad & Natuur laat Almeerders de natuur in en rond hun stad beleven op een directe en toegankelijke manier. We doen dat via drie programmalijnen – recreatie, educatie en participatie – en door het uitvoeren van uiteenlopende projecten. Zo bereiken we jaarlijks vele duizenden Almeerders. Met al onze programma's brengen we de natuur dichterbij de mensen, en de mensen dichterbij de natuur. We doen dat op negen locaties verspreid over de stad.

Via onze programmalijn recreatie nodigen wij inwoners van Almere uit bij tal van activiteiten en evenementen, variërend van speurtochten rondom onze kinderboerderijen tot de populaire Nacht van de Nacht. Hoewel we een groot deel van 2021 helaas opnieuw te maken hadden met coronamaatregelen, hebben we op onze locaties toch nog ruim 181.000 bezoekers kunnen ontvangen. In 2021 hebben we hierin andere vormen gezocht waarop we activiteiten konden aanbieden, zoals de insteek op het thema wandelen en het online beter in de markt zetten van Stad & Natuur.

Met onze programmalijn educatie richten we ons op het Almeerse basisonderwijs, het voortgezet- en het beroepsonderwijs met onze educatieve programma's. Hiermee maken zij kennis met de Almeerse natuur en verdiepen ze zich in thema's als duurzaamheid, groen en gezondheid. We zijn trots op het feit dat we ondanks de coronapandemie dit jaar zijn gegroeid in bereikte leerlingen en studenten: ca. 24.000.

Participatie is ons derde programma. Hieronder vallen – naast het vrijwilligerswerk op onze locaties en bij onze activiteiten – ook de ondersteuning van Almeerse (groene) verenigingen en hun activiteiten. Dit jaar hebben we ingezet op de professionalisering van ons vrijwilligersbeleid en hebben we de aanvraag voor het landelijke keurmerk Vrijwillige Inzet Goed Geregeld opgestart in samenwerking met de VMCA.

In 2021 heeft Stad & Natuur ook weer tal van projecten uitgevoerd, variërend van de ontwikkeling van een inclusief Zintuigenbos tot het meerjarenproject Almeersepoort. Uitgangspunt bij al ons werk is dat iedereen de unieke natuur van Almere kan ontdekken en beleven, ook tijdens de coronapandemie. Dit jaar hebben we dit nog breder getrokken door ook mensen met een beperking te betrekken bij de inrichting van het Zintuigenbos, een bos voor iedereen is het doel! We doen dat niet alleen, maar samen met diverse lokale en regionale partners. Samen kunnen we doelen bereiken die anders onmogelijk zouden zijn!

Met drie programmalijnen laat Stad & Natuur Almeerders de natuur in en rond Almere ontdekken.

Recreatie: meer online en andere vormen

In onze programmalijn recreatie laten wij Almeerders van alle leeftijden de natuur in en rondom hun stad beleven op een aansprekende en laagdrempelige manier. Op verschillende locaties verspreid over Almere zijn inwoners welkom om deel te nemen aan workshops, rondleidingen en evenementen. Zo doen zij inspiratie en kennis op over uiteenlopende groene, gezonde en duurzame thema's zodat zij zich hiervoor ook hard gaan maken. Tijdens de coronapandemie ontdekten veel mensen het recreëren in hun eigen omgeving. Ze sloegen massaal aan het wandelen en ook een uitstapje naar de kinderboerderij om de hoek werd enorm gewaardeerd. Met ons recreatieprogramma stimuleerden we Almeerders ook in coronatijd om de natuur dichtbij huis te ontdekken.

Recreatie in coronatijd

Helaas konden we door corona ook in 2021 minder activiteiten en evenementen organiseren. We begonnen het jaar in lockdown, maar gaandeweg kwamen er weer meer mogelijkheden. Even werden zelfs de coronamaatregelen bijna helemaal losgelaten – helaas niet van lange duur. De activiteiten en evenementen bij Stad & Natuur hebben geleden onder de steeds veranderende maatregelen. Georganiseerde evenementen moesten soms in een dag tijd omgebouwd worden naar een ander type evenement. Toen in het najaar de coronapas een verplichting werd voor evenementen hebben we ervoor gekozen om tijdelijk geen fysieke evenementen meer te organiseren. De workshops voor kleinere groepen zijn wel doorgedaan, tot de lockdown in december opnieuw werd ingevoerd en bijna alle locaties van Stad & Natuur moesten sluiten.

Online

Aan het begin van het jaar hebben we een aantal online activiteiten aangeboden, onder leiding van lokale kunstenaars. Ook de sterrenkijkdagen organiseerden we online, samen met de Sterrenwacht. Het was fijn om op deze manier het publiek nog aan ons te kunnen binden. Alle online workshops zijn met lokale kunstenaars en workshopleiders georganiseerd en ook de technische ondersteuning werd gedaan door een Almeerder. En door middel van vlogs hebben we bezoekers van de kinderboerderijen op de hoogte gehouden van het wel en wee van de dieren. Ook via de website, google ads en online advertising hebben we gewerkt aan het vergroten van ons bereik.

Eropuit in het Almeerse groen

Vanaf het voorjaar zijn we vooral bezig geweest om mensen te activeren eropuit te gaan in de natuur. Want buiten was er in kleine setting vaak nog wel het een en ander mogelijk. Zo brachten we onze speurtochten en bingokaarten extra onder de aandacht en gaven we tips om buiten actief bezig te zijn. Het artikel 'de 5 leukste wandelingen bij Stad & Natuur' dat we schreven, werd een van de best gelezen artikelen van het jaar. Daarnaast hebben we twee grotere acties gedaan rond dit thema. De eerste was het Gouden Paasei. In het Paasweekend hadden we op elke Stad & Natuur-locatie twee paaseieren verstopt. Alle paaseieren zijn gevonden en we kregen veel enthousiaste reacties.

De tweede actie was onze nieuwe activiteit Bikken & Biken. Een fietsroute van 40 kilometer door de prachtige natuurgebieden van Almere met twee culinaire stops – bij het Eksternest in het Vroege Vogelbos en bij Paviljoen de Oostvaarders bij Natuurbelevingcentrum de Oostvaarders. De route kon tot eind september gereserveerd worden via onze website. Vooral in mei gingen er veel fietsers op pad.

Ook aan het einde van 2021, toen de coronamaatregelen opnieuw werden aangescherpt, hebben we weer vol ingezet op de activiteit wandelen. Op al onze locaties hadden we wandelingen en speurtochten uitgezet. Zo kon iedereen op eigen gelegenheid naar buiten in het Almeerse groen. Het was een grote hit!

Speurtochten

Onder het mom 'Iedereen naar buiten' hebben we de speurtochten op onze locaties vernieuwd. We kozen voor een opzet met een mooie vormgeving, waarin we zelf aanpassingen kunnen doen. Zo kunnen we elk seizoen een nieuwe speurtocht aanbieden. Op de kinderboerderijen gaat het om de speurtocht 'Varken Vinny' en bij het Vroege Vogelbos de speurtocht 'Schaapje in het bos'.

Plantenbiebs

Van mei tot en met september stond er op beide kinderboerderijen een plantenbieb. Een plek waar inwoners stekjes, zaden, planten en bollen kunnen ruilen, met als doel om Almere te vergroenen. De collega's zijn flink aan het stekken geweest, zodat de plantenbieb bij de start goed gevuld was. Het was een groot succes: veel Almeerders kwamen langs om een plantje of stekje op te halen of te ruilen.

Evenementen

In juli organiseerden we na lange tijd weer een evenement: de traditionele Bijen- en insectendag op de Kempphaan. Spannend, omdat kort daarvoor nieuwe coronamaatregelen werden afgekondigd. Maar met wat aanpassingen kon het evenement toch doorgaan. Ook werd deze dag de Buzzzhalte geopend, een educatief bijenhotel in onze bijentuin dat het belang van biodiversiteit laat zien, mede mogelijk gemaakt door AllGo.

Klokhuis tien jaar

Het Klokhuis bestond in 2021 tien jaar. Dit hebben we in juni gevierd met een taartenbakwedstrijd. Een selectie van duurzaam gebakken taarten werd gepresenteerd aan een vakkundige jury onder leiding van onze directeur/bestuurder Liesbeth Bronkhorst. Daarnaast hebben we de kind-architecten die het gebouw destijds hebben mee-ontworpen online geïnterviewd. Later in het jaar hebben we ook een reünie georganiseerd waarbij zij elkaar en de architect van het gebouw Jort den Hollander live konden ontmoeten.

Op al onze locaties hebben we wandelingen en speurtochten uitgezet.

Workshops en kleinschalige activiteiten waren dit jaar erg in trek.

Zomervakantie

De zomervakantie stond bij Stad & Natuur in het teken van Vette Shit! Deze goedbezochte lesactiviteit voor schoolklassen hebben we geschikt gemaakt voor gezinnen en aangevuld met een poepspeurtocht, kindertheater en workshops zoals wc-tegeltjes maken. Ook organiseerden we een Samenspeeldag met een modderlab voor kinderen met en zonder beperking. Deze activiteit werd mede mogelijk gemaakt door de Speeltuinbende. We sloten de zomervakantie af met het Zomerfestival, dat vanwege de coronamaatregelen niet op één locatie plaatsvond, maar verspreid over vijf locaties van Stad & Natuur. Er waren workshops en kindertheater. Helaas viel de dag grotendeels in het water door flinke hoosbuien.

Nacht van de Nacht

De Nacht van de Nacht was dit jaar, als vanouds, ons meest succesvolle evenement. In verband met de coronamaatregelen hebben we ook dit evenement verspreid over al onze locaties. De kinderboerderijen konden bezocht worden in het donker en bezoekers konden er een speciale editie lopen van de speurtocht 'Nacht van de Nacht - Vinny het Varken'. Bij het Vroege Vogelbos was er onder andere een vleermuizenexcursie door de stadsecoloog. In het Klokhuis kwam Mad Science met een workshop rond donker en licht. Bij de Kemphaan stond de programmering in het teken van muziekwandelingen met Goede Rede Concerten en lezingen van de Sterrenwacht. Aan het eind van de avond werd het eindelijk helder en was het mogelijk om met de telescopen van de Sterrenwacht Saturnus te bekijken.

Educatie: scholen blijven nme belangrijk vinden

Met onze educatieve programma's richten wij ons op het Almeerse basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs. We bieden lessen en workshops, leskisten, materiaalpakketten, schoolreizen en stage-/afstudeerplekken. Op deze manier maken leerlingen en studenten kennis met de Almeerse en Flevolandse natuur en verdiepen ze zich in thema's als duurzaamheid, groenblauwe biodiversiteit, gezondheid en lokaal eten. Dit jaar namen zo'n 22.000 leerlingen in het primair onderwijs deel aan ons programma en zo'n 1500 in het voortgezet en beroepsonderwijs.

PRIMAIR ONDERWIJS

We begonnen 2021 vol goede moed: we hadden hoop dat we weer veel klassen mochten ontvangen. Helaas bleek dit minder waar. De hele winterperiode mochten we geen lessen draaien, niet op locatie en niet in de scholen. Leerkrachten konden nog wel aan de slag met onze 112-noodhulplessen, themakisten en materiaalpakketten. Van die mogelijkheid werd gretig gebruikgemaakt.

Gelukkig werden de maatregelen in de zomerperiode versoepeld en mocht de les Vette Shit, die drie keer was verplaatst, eindelijk doorgaan. In deze les, met als thema poep, leren de leerlingen over hun eigen gezondheid, voeding, het dierenrijk, waterzuivering en duurzaamheid. 26 groepen hebben ons in deze periode bezocht.

Na de zomervakantie zijn we aan de slag gegaan met de lessen 'Wat groeit daar in de herfst', speciaal voor de jongste leerlingen uit groep 1 tot en met 4. De kinderen leren over de herfst, plukken appels in de boomgaard en verwerken de oogst tot appelsap. We merkten dat het voor de kinderen én ouders weer even wennen was om op excursie te gaan.

Daarnaast gingen ook op onze andere locaties de lessen weer van start. De lessen op de kinderboerderijen met de bus, bij het Natuurbelevingscentrum en op en rond de scholen. Gelukkig wisten de scholen onze locaties meteen weer te vinden. Zo kunnen we, ondanks corona, toch terugkijken op een mooi 2021.

112-noodhulp leerkrachtentekort

Met ons 112-noodhulpaanbod hebben we de basisscholen ook weer ondersteund. Dit zijn gastlessen in de klas door docenten en vrijwilligers van Stad & Natuur, waarmee we leerkrachtentekorten opvangen. Het aantal aanvragen steeg het schooljaar 2020-2021 enorm: we hebben dit jaar circa 200 groepen geholpen. Ook zijn hieruit diverse nieuwe lessen ontstaan, die we in ons vaste aanbod hebben opgenomen.

Nieuw aanbod 2021-2022

We hebben ons aanbod ook met andere gastlessen uitgebreid. Zoals de lessen vanuit het Upcyclecentrum en van ondernemers van de Steiger. Daarnaast hebben we ons aanbod versterkt met boerderijeducatie in de klas vanuit Stadsboerderij Almere en met een les akkerbouw. Project Upcycle, de spreekwoordelijke boekenplank is gevuld met lessen voor PO, VO en BO.

In de herfst mochten er weer appels geplukt worden tijdens de les 'Wat groeit daar in de herfst'.

Studenten vanuit het voortgezet onderwijs gaan aan de slag met stages, projecten en opdrachten.

Kinderdirecteuren Natuur & Duurzaamheid

Samen met IVN Flevoland hebben we in 2021 de eerste twee kinderdirecteuren Natuur & Duurzaamheid van de provincie gepresenteerd. Voor het schooljaar 2020-2021 is Roxanne (9 jaar, Basisschool de Verwondering) uitgekozen. Zij heeft zich ingezet om de natuur nog dichterbij kinderen te brengen. Ze heeft met Stad & Natuur meegekeken naar het educatieve materiaal dat wordt ontwikkeld voor Floriade. Na de zomer heeft Liyana (9 jaar, Sterrenschool de Ruimte) het stokje van Roxanne overgenomen. Zij houdt zich bezig met de groene schoolpleinen en voedseducatie.

VOORTGEZET- & BEROEPSONDERWIJS

Professionalisering voortgezet en beroepsonderwijs

Scholen voor voortgezet en beroepsonderwijs weten Stad & Natuur steeds beter te vinden en ze weten ook beter wat zij aan ons hebben. De drie hoofdthema's staan hierbij nog steeds centraal: *Voedsel, Circulaire Economie en Natuur*. In het jaar 2021 zijn deze thema's gebruikt als startpunten voor pilotprojecten om samen met het voortgezet en beroepsonderwijs de onderlinge samenwerking te verkennen en te versterken. Hierdoor hebben we, naast ongeveer dertig kleine projecten, vier grote projecten tot uitvoering kunnen brengen.

Samenwerking

Stad & Natuur is in 2021 verschillende samenwerkingen aangegaan, zowel met scholen zelf als met (maatschappelijke) organisaties die te maken hebben met een van onze thema's voor deze doelgroepen. Er zijn met twaalf van de in totaal zeventien 'reguliere' scholen samenwerkingen geweest, variërend van het organiseren van projectwerken tot het ontwikkelen van lesprogramma's voor in het curriculum. Stad & Natuur focust zich daarbij op duurzame samenwerking en kwaliteit en pakt daarin de rol van de verbinder tussen onderwijs, ondernemers, overheden, onderzoekers en omwonenden.

STAGES, PROJECTEN EN OPDRACHTEN

In 2021 hebben wij meer leerlingen en studenten kunnen begeleiden. In totaal hebben 33 leerlingen en studenten bij Stad & Natuur stagegelopen. Bijna de helft van onze stagiairs loopt stage op een van onze dierlocaties; dit zijn hoofdzakelijk studenten van de opleiding dierverzorging van Aeres MBO en leerlingen van Aeres VMBO, Pro Almere en Nautilus College. De andere helft van onze stagiairs is actief op de Kemphaan of bij het Natuurbelevingscentrum en volgt een mbo- of hbo-opleiding. Het is belangrijk dat Stad & Natuur leerlingen en studenten uit brede lagen van het onderwijs mogelijkheden biedt om zich verder te kunnen ontwikkelen en kennis te maken met de blauwgroene omgeving.

De samenwerking met Pro Almere en het Nautilus College hebben we in 2021 weer voortgezet. Eén van deze stagiairs is doorgestroomd naar een niveau 2-opleiding bij Aeres MBO. We hebben dit jaar weer deelgenomen aan Almere on Stage. In totaal hebben 32 vmbo'ers van verschillende scholen uit Almere deelgenomen aan de DoeDag op de Kemphaan, die we samen met Staatsbosbeheer en Groen en Meer hebben georganiseerd.

In 2021 hebben in totaal 5 vo leerlingen en 39 mbo/hbo studenten gewerkt aan opdrachten die verbonden zijn aan verschillende van onze projecten. Het gaat dan om een Onderzoek & Ontwerpen opdracht voor het Technasium, een opdracht voor AERES HBO studenten, meeloopstages en afstudeerstages.

Participatie: volop vrijwilligersinzet

Een belangrijk onderdeel van onze programmatische participatie is het vrijwilligerswerk op onze locaties en bij onze activiteiten. Hieronder vallen ook de ondersteuning van Almeerse (groene) verenigingen en hun activiteiten om de groenblauwe natuur in Almere te beheren en te ontwikkelen. Zo kunnen Almeeders en scholen een actieve bijdrage leveren aan hun eigen leefomgeving en onze locaties.

Vrijwilligers in coronatijd

Ondanks corona bleven onze vrijwilligers betrokken bij onze organisatie. Dat merkten we onder meer door de vele reacties die we ontvingen op onze nieuwsbrieven. Ook op andere manieren bleven wij met hen in contact; onder meer door af en toe een presentje te sturen en via mailtjes, belletjes en natuurlijk praatjes op de locaties. Vooral tijdens de lockdowns ontvingen we nieuwe aanmeldingen: veel mensen wilden graag wat doen buiten de deur. Ons vrijwilligersbestand is in coronatijd met zo'n twintig procent gegroeid, van 79 naar 94 vrijwilligers. Veel van deze nieuwe vrijwilligers waren ook aan het eind van 2021 nog steeds op onze locaties te vinden.

Omdat er nauwelijks lessen, activiteiten en evenementen werden georganiseerd, was er in 2021 helaas voor ongeveer de helft van onze vrijwilligers geen werk te doen. Op onze dier- en buitenlocaties konden vrijwilligers nog wel aan de slag. Op de Kemphaan hebben we extra natuurwerkdagen georganiseerd, bijvoorbeeld voor het verwijderen van de overwoekerende bosrank. Hier kwamen veel vrijwilligers op af. In de zomerperiode konden we onze vrijwilligers weer fysiek in een groep ontvangen. We hebben een borrel en een barbecue georganiseerd om ze te bedanken voor hun trouwe inzet.

Vrijwilligersorganisatie

Er is ook weer een slag geslagen met het uitvoeren van het vrijwilligersbeleid. Zo hebben bijna alle vrijwilligers nieuwe overeenkomsten ondertekend en hebben we de VOG's ontvangen die we voor de vrijwilligers hebben aangevraagd. Voor alle diervrijwilligers hebben we bomberjacks aangeschaft. Daarnaast is er veel aandacht voor training en intervisie met collega's die veel met vrijwilligers werken. Dit geeft extra inzichten.

Passieprijs

We hebben twee vrijwilligers genomineerd voor de Passieprijs van de NOV: Freek Vonk van de Beestenbende en Marja Sliedrecht van de Schaapskooi in het Vroege Vogelbos. De beheerders van deze twee locaties hebben een filmpje opgenomen om hun topvrijwilliger aan te melden. Freek won hiermee een bijdrage van € 250,00. Hij was erg overrompeld, maar waardeerde het ontzettend. Marja heeft helaas niet gewonnen, maar vertelde ons achteraf dat ze de nominatie wel heeft ervaren als enorme opsteker.

Keurmerk Vrijwillig Inzet Goed Geregeld

In april is het traject gestart voor het behalen van het NOV keurmerk 'Vrijwillige Inzet Goed Geregeld'. Met dit keurmerk laten we onze vrijwilligers, organisatie en potentiële nieuwe vrijwilligers zien dat Stad & Natuur het vrijwilligerswerk goed geregeld heeft. Het is een traject waar zowel collega's als vrijwilligers aan deelnemen. Vier vrijwilligers van de diervoorzorg en vier vrijwilligers van onze tak Educatie/Recreatie hebben deelgenomen. Samen met hen hebben we een zelfevaluatie gedaan van waaruit we ons startpunt konden bepalen. Vanuit dit

Op Stadslandgoed de Kemphaan werden extra natuurwerkdagen georganiseerd.

startpunt hebben we actielijsten gemaakt waar gezamenlijk aan gewerkt is. We zijn hierin begeleid door medewerkers van de VMCA. In 2022 verwachten we het traject af te ronden en voor drie jaar het keurmerk te mogen dragen.

NL Doet

In 2021 vond NL Doet niet in maart plaats, maar in mei. Zowel op beide kinderboerderijen als in het Vroege Vogelbos zijn verschillende vrijwilligers en studenten aan de slag gegaan. Zo werd er onder andere hard gewerkt in het Vroege Vogelbos met het aanbrengen van zand om de paden in het bos weer goed begaanbaar te maken.

Groene medailles

Alle jeugdvrijwilligers van onze kinderboerderijen hebben tijdens de dieren-dagactiviteiten op 3 oktober een Groene Medaille ontvangen van de gemeente Almere. Dit is de kinderversie van de Growing Green Speld.

Natuurwerkdag

In november heeft Stad & Natuur deelgenomen aan de Natuurwerkdag. We zijn in het educatiebos op de Kemphaan aan de slag gegaan met het verwijderen van bosrank, waardoor er meer licht en lucht is ontstaan. Ook hebben we de poel schoongemaakt en de boskamers geschoffeld. Er hebben in totaal elf mensen deelgenomen, waaronder een jongetje van vijf jaar en zijn moeder (zij gingen afvalprikken in het bos). Vijf van de deelnemers waren nieuwe vrijwilligers die graag actief willen zijn op het gebied van groen.

Groene vrijwilligers in Almere

Bij Stad & Natuur werken we samen met verschillende groene vrijwilligersgroepen. Zij maken gebruik van onze gebouwen en faciliteiten en dragen in ruil daarvoor bij aan de programmering. Zo organiseren we twee keer per jaar een sterrenkijkavond met de Sterrenwacht Almere op de Kemphaan en bij Natuurbelevingcentrum de Oostvaarders. Daarnaast is er een actieve relatie met het IVN Almere en de Almeerse Wolunie, zij maken gebruik van de ruimten in de Schaapskooi. Hun vrijwilligers helpen bij het onderhoud van het Vroege Vogelbos. Bovendien dragen hun activiteiten in de omgeving van onze groene locaties bij aan het bijzondere karakter van deze plekken, zoals de verplantenakker in het Den Uylpark en het arboretum op de Kemphaan. Zij zijn ook regelmatig aanwezig bij evenementen en activiteiten in Almere en ze bieden excursies aan in onze gebieden, zoals het Vroege Vogelbos.

De Vogelwacht doet al jaren een actieve programmering bij het Natuurbelevingcentrum, waar ze de ruimte gebruiken voor onder meer lezingen en cursussen.

In opdracht van Stad & Natuur begeleidt Landschapsbeheer Flevoland in het Vroege Vogelbos een groene werkgroep die reuzenberenklauw bestrijdt en werkzaamheden uitvoert in het bos. Daarnaast is er vanuit Stad & Natuur en Landschapsbeheer Flevoland een groep vrijwilligers actief met het snoeien van de hoogstamfruitbomen op onze locaties. En ook met de lokale imkersvereniging wordt intensief samengewerkt, bijvoorbeeld voor de Bijen- en insectendag die plaatsvindt tijdens de landelijke open imkerijdagen.

Locaties: geïnvesteerd in voorzieningen voor mens en dier

Stad & Natuur beheert negen groene locaties waar natuurbeleving, natuureducatie en meedoen in het groen centraal staan. De locaties zijn verspreid over Almere en spelen een belangrijke rol als sociale ontmoetingsplaats. Door onze locaties zijn we altijd dichtbij en bereikbaar, voor alle inwoners van Almere.

Locaties in coronatijd

Het jaar begon en eindigde helaas met een lockdown, waardoor veel van onze locaties een deel van het jaar geheel of gedeeltelijk gesloten waren. Bezoekers waren vaak echt teleurgesteld als hun geplande bezoek niet mocht doorgaan. Regelmatig bleven ze bij het hek van de kinderboerderijen staan voor een praatje of om een glimp op te vangen van hun lievelingsdier. Gelukkig was op sommige locaties een beperkte openstelling mogelijk en hebben we grootschalige evenementen waar dat kon opgesplitst of over meerdere plekken verdeeld.

Dierlocaties

Eind mei mochten de kinderboerderijen na een lange lockdownperiode weer open en ging op beide kinderboerderijen een plantenbieb van start: een plek waar inwoners stekjes, zaden, planten en bollen konden ruilen. Tijdens de lockdown hebben de medewerkers op de kinderboerderijen veel educatieve vlogs opgenomen waarmee ze bezoekers een kijkje achter de schermen boden. Natuurlijk speelden de dieren in deze filmpjes de hoofdrol. In de zomermaanden was het zo druk op de kinderboerderijen dat er lange wachtrijen ontstonden doordat er een beperkt aantal mensen naar binnen mocht. Hierdoor was extra inzet nodig van medewerkers en vrijwilligers.

Kinderboerderij Den Uylpark

Om de realisatie van een nieuw konijnenverblijf op Kinderboerderij Den Uylpark te financieren, is bij bezoekers geld ingezameld via een crowdfundingactie. Het bedrag is aangevuld met een donatie van een serviceclub. Met het nieuwe verblijf hebben de konijnen een mooie nieuwe buitenruimte gekregen.

De gemeente Almere heeft zowel het binnen- als het buitenwerk van het hoofdgebouw onder handen genomen. Ook is de grote amberboom vanaf het voorplein verplaatst naar de weide, zodat deze meer ruimte heeft om te groeien. Stad & Natuur heeft kans gezien met het verwerven van extra gelden de ponyweiden opnieuw in te delen, nieuwe bestrating aan te brengen en een ruimer kippenhok te bouwen.

Kinderboerderij de Beestenbende

In mei hebben we met NL Doet een aantal dierverblijven geschilderd. Noortje de ezel is naar de hengst geweest – in 2022 verwachten wij een veulen. De schapenweide heeft een grote nieuwe schuilstal gekregen en rondom de paardenweide is een nieuw hekwerk geplaatst. De oude schuilstal uit de weide wordt nu gebruikt als woonomgeving voor onze eenden, waardoor we de dieren gemakkelijker kunnen afschermen bij een uitbraak van de vogelgriep. Ook is onze kinderboerderij uitgebreid met een de nieuwe pony: Rosa, die samen met pony Kobus en ezel Noortje een kudde vormt.

De Beestenbende moet hoognodig vernieuwd worden. Eind 2021 heeft de gemeente toegezegd de planvorming daarvoor samen met Stad & Natuur op te nemen.

Bij Stad & Natuur houden we de volgende zeldzame schapenrassen:
Drents Heideschaap, Flevolander, Shetlandschaap en Zwartbles.

SCHAAPSKUDDE ALMERE

De schaapskudde van Schoonebeker schapen graast op twee plekken in Almere: in Haven en in de Noorderplassen. De schapen hebben weer veel goed werk gedaan voor de biodiversiteit. Waar zij grazen verdwijnt de reuzenbereklauw en komen veel verschillende kruiden op die vlinders en insecten trekken. Na de lammertijd zijn begin april alle ooien en lammeren met de herder en zijn honden weer naar de parken in Almere Haven en Noorderplassen gegaan, waar zij veel bekijks trokken. De herder heeft zoveel als mogelijk (vanwege de maatregelen) aan schoolklassen en bewoners verteld over de waarde van schapenbegrazing.

Na evaluatie hebben we besloten om niet in te gaan op de nieuwe aanbesteding van de gemeente Almere. Het vertrek van de huidige herder, de krapte op de arbeidsmarkt en de bewerkelijkheid van het in de 'netten' staan van de schapen heeft ons hiertoe helaas doen besluiten. De schaapskudde is verkocht en loopt dit jaar weer in diverse begrazingsprojecten in andere delen van Nederland rond.

VROEGE VOGELBOS

Op een aantal weides hanteert Stad en Natuur een nieuw maaibeleid om de biodiversiteit te vergroten. Daarnaast is het leempad, dat veel te nat bleef in het bos, aangepakt door het te versterken met schoon betongranulaat.

Begin januari heeft de Stichting een getrainde bordercollie aangekocht die kan worden gebruikt bij het verplaatsen van de schapen. Dit gaat sneller en gemakkelijker dan het vervoeren met de trailer en is voor de schapen minder stressvol. Onze schaapskudde is uitgebreid met diverse lammeren van onze zeldzame schapenrassen: Drents heideschaap, Flevolander, Shetlandschaap en Zwartbles. Ook hebben we dit jaar het nodige onderhoud gepleegd. Zo zijn er diverse hekwerken aangepakt.

In de schaapskooi is een multifunctionele ruimte, de Schapenskybox, gerealiseerd waar lessen en workshops gegeven kunnen worden. Mede dankzij het verwerven van fondsen en inzet van extra inkomsten van Stad & Natuur kon dit mooie project gerealiseerd worden. De gemeente heeft de binnenzijde van het pand geschilderd. Ook is het kleine platte dak bij de kantine vervangen. In de zomer werd de Schaapskooi als concertgebouw gebruikt voor het grote Amsterdamse Grachtenfestival.

NOORDERPLASSEN

Bij de koeien op 2x9, zoals het gebied in de Noorderplassen wordt genoemd, heeft een stier gelopen. Begin 2022 verwachten wij ten minste één kalfje. Op verzoek van de gemeente wordt dit gebied projectmatig begraasd.

NATUURBELEVINGSCENTRUM DE OOSTVAARDERS

In 2021 is het Natuurbelevingscentrum helaas vaak gesloten geweest. Horecapaviljoen de Oostvaarders bleef nog enige tijd open met een to-go-service. Het terras met kiosk werkte goed voor de bezoekers. Tijdens de 'winterweek', waarin volop werd geschaatst, konden veel mensen hiervan genieten. Later in het jaar kreeg de entree en bovenhal van het Natuurbelevingscentrum een opknapbeurt en werden twee interactieve schermen geplaatst. De bezoekerskaart van Nationaal Park Nieuw Land is gedrukt en vindt gretig aftrek.

STADSLANDGOED DE KEMPHAAN

Op anderhalve meter van elkaar hebben vrijwilligers overwoekerende bosrank in het Educatiebos op de Kempphaan verwijderd. Vwo-leerlingen hebben een belevings-app voor het Educatiebos opgeleverd en een groot gedeelte van de beplanting in het Zintuigenbos is in de grond gezet. De diverse hekwerken en poorten rondom het labyrint en de schapenweide zijn vervangen. We hebben mooie gerecyclede tafels aangeschaft voor de vergaderruimte, waardoor deze ruimte een luxere uitstraling krijgt en beter kan worden verhuurd. Vanuit de Sterk Techniek Onderwijs-subsidie hebben wij voor deze locatie diverse materialen kunnen aanschaffen, zoals een werkbank, digibord en 3D-printer. Rond het varkenskot is er meer bestrating gelegd, zodat de varkens gemakkelijker het terrein op en af kunnen de modder in. Ook zijn diverse hekwerken rondom de weides verbeterd.

HET KLOKHUIS

Het Klokhuis was vanwege corona beperkt toegankelijk en is het grootste gedeelte van de tijd slechts voor kleine groepen opengesteld geweest. Per einde 2021 stopte de overeenkomst tussen de gemeente Almere en Stad & Natuur voor beheer en programmering van het Klokhuis. Eind december heeft de gemeente gevraagd om voor 2022 het Klokhuis nog een jaar te programmeren; dit doet Stad & Natuur met name rondom duurzaamheidsthema's voor kinderen en gezinnen.

De Beestenbende moet hoognodig vernieuwd worden, vanaf 2022 gaat de gemeente met Stad & Natuur de planvorming opnemen.

In de bijentuin op de Kemphaan is een bijenhotel met educatieve uitleg over de bijen, wespen en hommels geplaatst, gefinancierd door AllGo.

Projecten: inclusiviteit als belangrijk thema

Stad & Natuur heeft diverse projectopdrachten onder haar hoede. De projecten versterken onze programmalijnen recreatie, educatie en participatie en sluiten goed aan bij onze locaties, expertise en netwerk.

Floriade Educatieprogramma

Stad & Natuur is op meerdere manieren bij Floriade betrokken. Zo zijn we initiatiefnemer en maker van FloriALLY, het educatieprogramma voor Almeerse scholen samen met het kunst- en cultuuronderwijs Collage-Almere. Ook hebben we samen met Stichting Nationale Boomfeestdag en Groen Als Een Service een kavel ingericht op het Floriadeterrein. Stad & Natuur is verantwoordelijk voor de programmering op de kavel. Tijdens de expo in 2022 verzorgen wij tachtig dagen vaste programmering op de kavel met verschillende partners zoals Almere City, de bijenvereniging en ook onze vrijwilligers geven lessen.

Onder de naam 'Floriade in de Klas' heeft Stad & Natuur samen met Floriade Expo 2022, Uitgeverij Young and Connected (bekend van Kidsweek in de Klas) en een aantal lokale partners een landelijk educatieprogramma ontwikkeld voor de onder- en bovenbouw van het basisonderwijs. De vier Floriade-thema's groen, voeding, energie en gezondheid vormen de basis van de programma's. Tijdens de ontwikkeling hebben we de lessen regelmatig getoetst bij een groep scholieren van de Almeerse ambassadeurscholen. Iedere les is deels in de klas te doen en deels op de Expo. Met de lesprogramma's kunnen alle basisscholen in Nederland kennismaken met de thematiek van Floriade en hopen wij ze enthousiast te maken voor een bezoek aan de Expo. De lesprogramma's zijn gratis te downloaden.

Stad & Natuur is ook betrokken bij de Floriade-inzending Amsterdam-Almere. Dit zijn schooltuinen, waarin een Almeerse en een Amsterdamse basisschool samen optrekken. Het project is bedoeld om Floriade-bezoekers te inspireren en hen te laten zien wat het belang is van natuur- en voedsel-educatie. Stad & Natuur verzorgt de verbinding tussen de schooltuinen en de Almeerse scholen.

Upcyclecentrum

Sinds 2018 heeft Stad & Natuur jaarlijks een gemeentelijke projectfinanciering gekregen voor de opzet en uitvoering van een educatieve programmering voor het Upcyclecentrum. De eerste gesprekken over een meer duurzame subsidierelatie met de gemeente hebben plaatsgevonden.

Het project Upcyclecentrum heeft in 2021 gefocust op de consolidatie van aanbod voor het primair onderwijs. Eind van het jaar is het basisprogramma voor primair, voortgezet en beroepsonderwijs gereedgekomen. Doel van de programma's is om de leerlingen ervan bewust te maken dat afval een waardevolle grondstof is. Voor het voortgezet en beroepsonderwijs is het Upcyclecentrum in 2021 gebruikt als ontwikkelplek voor educatie over de circulaire economie. Daarnaast hebben we de organisatorische samenwerking met Stadsreiniging van de gemeente opgezet en is er een start gemaakt met de pool vrijwillige verhalenvertellers.

Begin 2021 deden negen Almeerse basisscholen mee aan de E-waste Race. De leerlingen kregen online lessen over e-waste en het belang van recyclen. Basisschool De Windwijzer zamelde de meeste elektronische apparaten in en won daarmee de wedstrijd.

In de Week van het Tweedehands Textiel konden scholen in april meedoen met online lessen van circulaire ondernemers, waarin leerlingen leren hoe je oude kleding een nieuw leven kunt geven.

Het Duurzaamheidsspel, ontwikkeld voor de lagere klassen van het voortgezet onderwijs, hebben we samen met leerlingen van het Helen Parkhurst getest en bijgeschaafd, zodat het in 2022 door meer scholen gebruikt kan worden.

Tijdens de World Cleanup Week in september hebben leerlingen de straten rondom scholen in Nobelhorst en Filmwijk schoongemaakt. De gemeente Almere reikte een award en prijzengeld uit aan de school die het meeste afval verzamelde. Winnaar was basisschool De Verwondering. Met het prijzengeld hebben zij cavia's voor de school gekocht.

Inclusief Zintuigenbos

Begin 2020 zijn we gestart met de planvorming voor de ontwikkeling, financiering en realisatie van het Zintuigenbos op Stadslandgoed de Kemphaan: een unieke buitenleslocatie met vijf themakamers die de zintuigen stimuleren en activeren. We hebben hierbij samengewerkt met diverse partners. Zowel partijen die belangeloos meewerkten, waaronder Staatsbosbeheer en onze vrijwilligers, als partners die bijdroegen aan de financiering, waaronder de gemeente Almere en het Leaderfonds voor plattelandsontwikkeling, Rabobank stimuleringsfonds, Staatsbosbeheer, Bartiméus Fonds en de Floriade Parade.

Begin 2021 is de bouw van start gegaan en in februari werd het Zintuigenbos opgeleverd. Elke themakamer is gericht op een van de vijf zintuigen: voelen, horen, proeven, ruiken en zien. We hebben een lesprogramma ontwikkeld en een recreatief programma voor gezinnen. Bovendien publiceerden we het boek "Het Zintuigenpaleis", dat aansluit op het thema. Het onderhoud van het Zintuigenbos gebeurt door een groep vrijwilligers en Groen en Meer, een Almeers bedrijf dat werkt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Na de oplevering zijn we het Zintuigenbos verder gaan ontwikkelen tot een inclusief bos, dat voor iedereen toegankelijk is. Bij de planvorming hebben we diverse partijen betrokken, waaronder ervaringsdeskundigen met een beperking. De oplevering van het inclusieve Zintuigenbos is in 2022.

Speelhof

Een ander project waarmee we een inclusiviteitsslag hebben geslagen is het Speelhofje op de Kemphaan. Samen met Postcode Loterij Buurtfonds, Stichting het Gehandicapte Kind en de gemeente Almere hebben we de financiële middelen verzameld en de paden aangepast zodat deze toegankelijk zijn voor kinderen met een lichamelijke beperking. Verder hebben we een vogelnestschommel toegevoegd en een ronde picknicktafel waar rolstoelen kunnen aanschuiven.

Tijdens de planvorming hebben we samen met Het Gehandicapte Kind een Samenspeeldag georganiseerd. Er kwamen zo'n honderd kinderen af op de modderworkshop. Ook waren er ervaringsdeskundigen en mensen van de gemeente aanwezig. Het was een zeer geslaagde dag en we zijn er trots op dat we nu een speelgelegenheid hebben voor alle jonge kinderen.

Multifunctionele ruimte Schaapskooi

In 2021 hebben we een plan gemaakt voor de ontwikkeling van een multifunctionele ruimte in de Schaapskooi in het Vroege Vogelbos. In de lammertijd, als de Schaapskooi in het Vroege Vogelbos gesloten is, hadden we namelijk geen geschikte ruimte om bezoekers te ontvangen. Terwijl het juist dan mooi is om naar de dieren te kijken.

Daarom hebben we de voormalige opslagruimte ingericht als een eigentijdse, multifunctionele bezoekersruimte, die gebruikt kan worden voor lessen, publieksbezoek en door de medegebruikers van het gebouw (IVN Almere en de Almeerse Wolunie). Een groot panoramaraam biedt zicht op de schapen en lammeren, we noemen het dan ook de Schapenskybox.

De multifunctionele ruimte vertelt het verhaal van de schaapskudde en de functie van de schapen in het Vroege Vogelbos. Er zijn informatiepanelen over de zeldzame schapenrassen en toepassingsmogelijkheden van de wol. Er is een voelwand met wol, een overzichtstafel met informatie en routes door het bos en bezoekers kunnen er een potje 'Schapenbord' (ganzenbord over schapen) spelen. De financiering van het project is mede mogelijk gemaakt door Leader Flevoland en de gemeente Almere.

AllGo Buzzhalte

In de bijtuin op Stadslandgoed de Kemphaan is de Buzzzhalte gerealiseerd. Behalve een bijenhotel voor wilde bijen is dit ook een educatief element waar bezoekers informatie vinden over bijen, wespen en hommels en hun belangrijke rol in de voedselproductie. De Buzzzhalte is gesponsord door de Almeerse busvervoerder AllGo.

NME Almere Poort

In 2014 heeft de gemeente ingestemd met een NME-arrangement van Stad & Natuur in het nieuwe stadsdeel Almere Poort. Fase 1 is uitgevoerd: de bus, boomgaarden en locatie in de Sterrenschool. Fase 2, een Waterbeleefcentrum, heeft de afgelopen jaren door diverse oorzaken stilgelegen. Nu hebben Stad & Natuur en de gemeente de handen weer ineengeslagen en een onderzoek laten doen naar de toekomst van het NME-arrangement. De conclusie is dat deze functie zeer gewenst is in dit stadsdeel, goed te combineren is met andere maatschappelijke werkvelden zoals cultuur en dat partijen graag met Stad & Natuur samenwerken. Het rapport is besproken met de wethouder met het voorstel van Stad & Natuur om in 2022 de programmering uit te breiden en daarnaast te verkennen hoe de komende jaren en daarna een locatie gerealiseerd kan worden. De wethouder vond dit een goed idee. Omdat het gemeentelijk budget reeds beschikbaar was, kan Stad & Natuur meteen in januari 2022 starten.

Leerlingen leren bij DuurzaamDoor waar voedsel vandaan komt en hoe je het kunt bereiden.

DuurzaamDoor

DuurzaamDoor is een provinciaal stimuleringsprogramma dat de groene en duurzame economie stimuleert door duurzame projecten te versnellen en op te schalen. Stad & Natuur is sinds het voorjaar van 2021 volwaardig deelnemer in dit programma. We hebben input geleverd voor de vernieuwde structuur en opzet van het programma. De deelname aan DuurzaamDoor betekent ook dat we op bestuurlijk niveau meestemmen op ingediende projecten en actief participeren in de strategische beslissingen binnen het programma.

In 2021 hebben we zelf twee projecten aangedragen en meegeschreven aan het vervolg van het project Voedseleducatie. Ons projectvoorstel "Leven met Water" is gehonoreerd en we zijn in 2021 begonnen met de uitvoering, die doorloopt tot september 2023. We werken daarbij samen met onderzoekers, omwonenden en partners uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid in Flevoland. Het doel is een omgeving te creëren waarin leerlingen en studenten beter worden opgeleid en geënthousiasmeerd voor beroepen en vraagstukken rondom water.

Daarnaast participeren we actief in het project Voedseleducatie op basisschool- en voortgezet onderwijsniveau. Voor het primair onderwijs zijn we met het projectteam druk bezig Voedseleducatie verder te verankeren in het onderwijsaanbod. Hierbij werken we aan een nog breder aanbod en aanvullende activiteiten.

Zowel in de klas als op locatie kunnen leerlingen aan de slag met zowel de voedselproductie, de voedselkringloop, de voedselketen, voedselverspilling en natuurlijk ook voedselbereiding.

Het doel? Alle kinderen in Flevoland gaan op voedsel ontdekkingstocht, zodat zij leren om later zelf gezonde en duurzame voedselkeuzes te maken.

DuurzaamDoor voedsel voor het voortgezet onderwijs werkt gezamenlijk aan de ontwikkeling van een netwerk met bijbehorend aanbod over verschillende vormen van voedseleducatie. Leerlingen leren waar voedsel vandaan komt, en hoe je bijvoorbeeld met lokaal voedsel goedkoop en gezond kan koken. Stad & Natuur werkt samen met IVN, Aeres en Jong Leren Eten om lespakketten te ontwikkelen die uiteindelijk in het curriculum van Flevolandse scholen kunnen worden geïntegreerd.

Groene Gezonde Verbinding

Het eerste halfjaar van 2021 hebben wij de scholen in Stedenwijk blij mogen maken met de lessen Groengroeiërs vanuit het project Groene Gezonde Verbinding. Met een moestuinbak en bijbehorende materialen (zaden, verwerkingsmateriaal en leskaarten) konden de leerlingen zelfstandig of klassikaal aan de slag. Helaas is dit project aan het eind van het schooljaar 2020-2021 gestopt in verband met bezuinigingen binnen de gemeente Almere.

Groene schoolpleinen

Samen met onze partner Donker Groep hebben we de gesprekken met de pilot-scholen weer opgepakt. De eerste schetsen zijn gepresenteerd en de reacties van de scholen zijn positief. Daarnaast worden er plannen gemaakt voor financiering, uitvoering en eventuele sponsoring. Wij ondersteunen de scholen daarbij met onze kennis en kunde en stellen ons netwerk ter beschikking. De gemeente heeft in 2021 een intentieverklaring getekend met de schoolbesturen met betrekking tot het bevorderen van groene schoolpleinen. Dit zal het draagvlak positief beïnvloeden en dus de slaagkans vergroten.

Sterk techniek onderwijs

Na bijna een jaar ontwikkelen zijn de eerste pilots van start gegaan bij zeven middelbare scholen voor het project 'Sterk techniek onderwijs'. Leerlingen van het vmbo maken aan de hand van zeven lesprogramma's kennis met de zeven werelden van techniek. Hierin werken zij in opdracht van bedrijven en organisaties aan echte maatschappelijke vraagstukken. Stad & Natuur heeft geholpen in de ontwikkeling van deze pilots en ondersteunt de scholen in het finetunen van de programma's. Ook zijn er diverse materialen aangeschaft voor dit project, zoals VR brillen en een 3d printer.

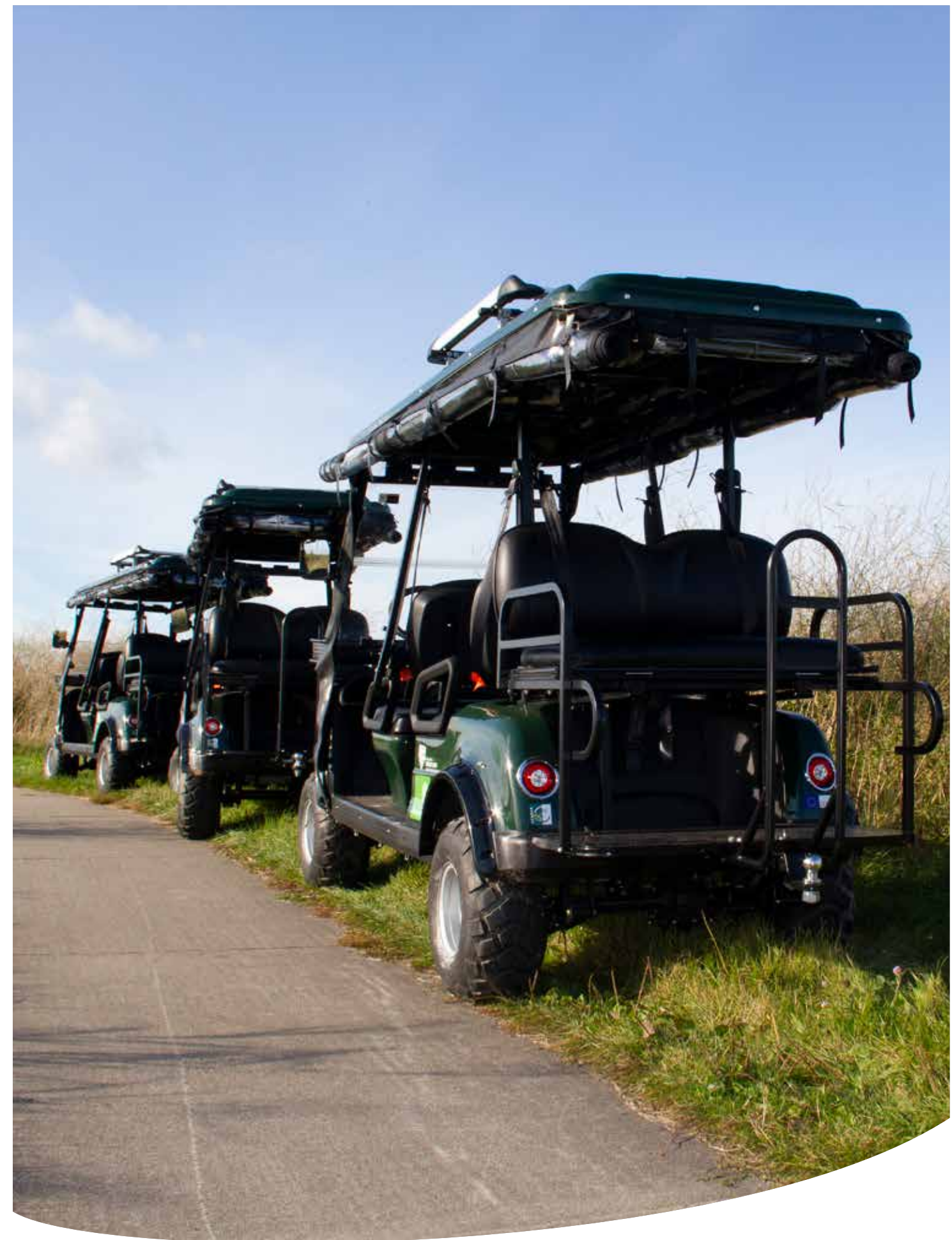
Almere meet water

Ook in 2021 heeft het project Almere meet water plaatsgevonden. Zowel leerlingen van het voorgezet onderwijs als studenten van het mbo en hbo hebben in de periode van mei tot en met september de waterkwaliteit in de Almeerse wateren gemeten. Dit project, in opdracht van de gemeente Almere, is erop gericht om inwoners meer bewust te laten worden van het belang van (schoon) water.

Almeersepoort en Nationaal Park Nieuw Land

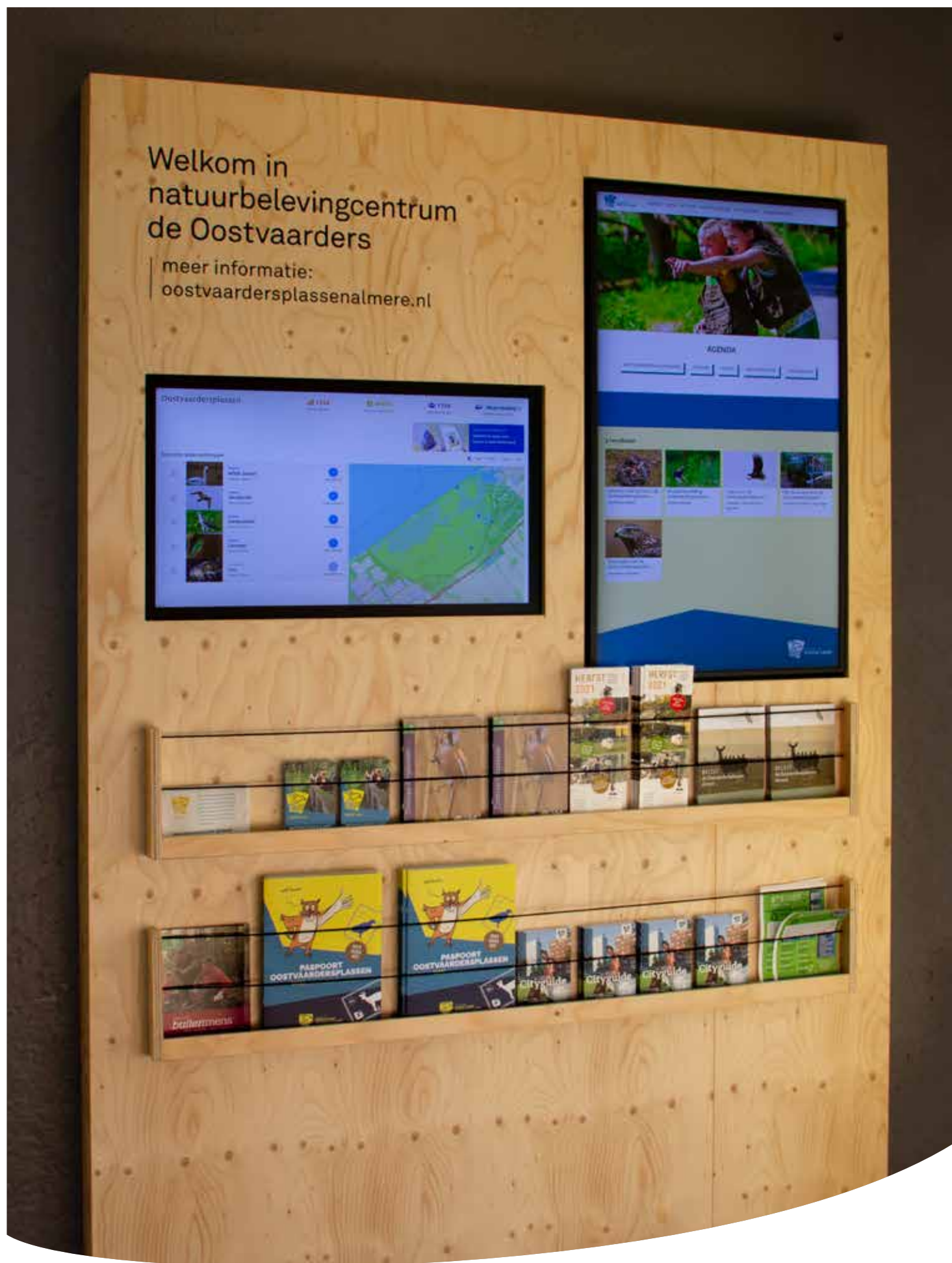
Het project Almeersepoort ging alweer het vierde jaar in. Dit betreft het toegangsgebied aan de Almeerse kant van het Nationaal Park Nieuw Land. Gefinancierd vanuit het Fonds Verstedelijking en het Groen-Blauwe Fonds werkt Stad & Natuur samen met de gemeente Almere, Staatsbosbeheer en Almere City Marketing aan het vergroten van de toegankelijkheid, ecologie en landschap, de natuurbeleving en natuureducatie van het Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders en omgeving. De programmering is sterk uitgebreid. Er zijn plannen gemaakt voor de fysieke uitbreiding en inhoudelijke upgrade van het Natuurbelevingscentrum. Ook is de recreatieve, landschappelijke en ecologische doorontwikkeling van het gebied gestart, waarbij Stad & Natuur heeft meegedacht over de plannen.

Stad & Natuur heeft voor cofinanciering van dit project een Leader-subsidie verkregen. In 2021 is daarvan een aantal deelprojecten gerealiseerd zoals VR-films over archeologie van de Steentijd tot en met de Tweede Wereldoorlog en de aanschaf van VR-brillen, een digitaal waarnemingsbord, picknicktafel met ganzenbordspel, de digitale Wijze Uilenspeurtocht en meerdere elektrische excursievoertuigen. Verder is de entree van het Natuurbelevingscentrum onder handen genomen. Aan de buitenkant van het pand en bij de entree is duidelijke signing geplaatst en ook in het gebouw is de signing aangepakt. En in de hal zijn een digitaal waarnemingsbord geplaatst en een informatiebord met agenda. Bovendien zijn er nieuwe wandel- en fietsroutekaarten ontwikkeld voor Oostvaardersplassen Almere en een kindermagazine met spellen en speurtochten. Bezoekers kunnen de magazines gratis meenemen.

Met behulp van een Leader-subsidie zijn meerdere elektrische voertuigen aangeschaft voor het project Almeersepoort.

In de hal van natuurbelevingscentrum de Oostvaarders is een meubel gerealiseerd met een waarnemingscherm en een informatiemonitor.

Ook in 2021 zijn er weer mooie initiatieven geweest voor scholen en bezoekers. De meeste evenementen vonden geheel online of hybride (deels online) plaats, zoals Wereld Trekvogeldag. Of in kleinschalige settings, zoals Festival Spot dat op 10 juli kleinschalig coronaproof werd georganiseerd en Festival LOF dat verspreid over de maand augustus werd georganiseerd met ieder weekend kleinschalige activiteiten. Voor de zomermaanden was de festivaltent een succesvolle oplossing, waar naast eigen programmering ook ondernemers, muzikanten en andere geïnteresseerden de kans kregen om workshops, trainingen, optredens of workshops te verzorgen. Gelukkig kon een groot deel van de excursies en kinderactiviteiten wel gewoon doorgaan, omdat ze kleinschalig en in de buitenlucht plaatsvonden. 2021 stond in het teken van het 2021 soorten-jaar. Het doel was minstens 2021 soorten planten, dieren, schimmels en (korst) mossen te tellen in Nationaal Park Nieuw Land. Bijna 1.500 waarnemers hebben samen meer dan 50.000 waarnemingen ingevoerd. Het doel om 2021 verschillende soorten te registreren was halverwege het jaar behaald.

Het Nationaal Park Nieuw Land versterkt de initiatieven voor natuureducatie en natuurbeleving. Vanuit het Nationaal Park is Stad & Natuur gevraagd om de projecttrekker te zijn van het opstellen van een strategische educatievisie, een opzet te ontwikkelen voor de samenwerking in Lelystad met betrekking tot educatie en vier educatieve producten te maken gekoppeld aan de vier verhaallijnen. Uiteraard wordt dit met alle partners van het Nationaal Park opgepakt.

Communicatie: Stad & Natuur online en offline present

Website

Onze website heeft het goed gedaan in 2021. In 2020 was er al een stijging van het aantal websitebezoekers te zien, maar die was grotendeels toe te schrijven aan een enorme piek veroorzaakt door de gratis perenbomen. Maar dit jaar gingen we er nog met ruim 11% overheen: van 41.755 naar 46.484 bezoekers. En dat terwijl er weinig verkeer naar de website voor het kopen van kaartjes voor onze evenementen, omdat we weinig konden organiseren. Als alternatief hebben we bewust ingezet op de activiteit wandelen, die in coronatijd razend populair werd. Er werd dan ook veel op gezocht. Het artikel over de vijf mooiste wandelingen op onze locaties werd erg goed gelezen. Ook is ons Google Grant-account nu goed ingericht.

Stad & Natuur in de media

Ook dit jaar is het ons weer gelukt om regelmatig in de lokale media te komen. Onze persberichten worden goed doorgeplaatst in Almere Deze Week. Omroep Flevoland en 1Almere weten ons ook goed te vinden. We hebben eens per maand een rubriek in de radio-uitzending van Omroep Flevoland. Hier zijn diverse onderwerpen aan bod gekomen. Ook de tv-uitzendingen zijn regelmatig gehaald. Met bijvoorbeeld items over ontsnapte schapen, het Upcyclecentrum, het onderwijs en de fietsroute Bikken & Biken. Ook in vlogs van influencers, die via ACM naar Almere komen, komen onze locaties regelmatig aan bod, zoals de Kempphaan en de Oostvaarders. En we hebben samengewerkt met een lokale vlogger/blogger. Zij heeft onder andere een keer meegelopen met het verplaatsen van de Schaapskudde en Bikken & Biken uitgeprobeerd.

Social media

We begonnen 2021 met een mijlpaal: 5000 volgers op de Facebookpagina van Stad & Natuur. Het aantal volgers van onze social media is in totaal met ongeveer 3600 gestegen tot bijna 35.000. Deze aantallen zijn verdeeld over onze verschillende Facebookpagina's, Instagram, Twitter, LinkedIn en YouTube. De collega's Amy en Mariska hebben regelmatig interessante vlogs gemaakt over de kinderboerderijen, waarin ze vertellen over de dieren. De filmpjes zijn informatief en leuk en worden goed bekeken. De vlogs zijn ook allemaal terug te kijken op onze YouTube-pagina.

LinkedIn

In 2021 hebben we onze inzet op LinkedIn geïntensiveerd. Via de Nieuwe Gevers, een online platform waarbij communicatieprofessionals vrijwillig klussen oppakken voor non-profitorganisaties, hebben we een plan gemaakt voor onze LinkedIn-pagina, dat we vervolgens zelf hebben uitgevoerd. En met resultaat! Het aantal volgers is in een jaar tijd met ruim 600 gestegen. En belangrijker nog, we merken in ons netwerk ook dat mensen via LinkedIn op de hoogte zijn van ons werk of dat de pers belt naar aanleiding van een LinkedIn-bericht. Diverse collega's zijn ook actief met het delen van informatie over hun werk op LinkedIn.

Nieuwsbrieven

In lockdowntijd hebben we wekelijks extra nieuwsbrieven verstuurd naar leerkrachten van het primair onderwijs om hen te inspireren en tips te geven voor buitenactiviteiten. De nieuwsbrieven werden goed gelezen. Daarnaast verstuurd we regelmatig nieuwsbrieven naar onze vrijwilligers. Via de nieuwsbrieven Groen Kampioen en Corporate hielden we kinderen, hun ouders en andere geïnteresseerden op de hoogte.

Advertenties

Er is een advertorial verschenen in Almere Lifestyle en een paginagrote advertentie in Almere deze week over ons jaarverslag.

Liesbeth Bronkhorst werd verkozen tot Flevolandse Zakenvrouw 2021 in de categorie manager/directeur.

Organisatie

Het personeelsbestand van Stichting Stad & Natuur bestond in 2021 uit gemiddeld 16,55 fte. Personeelsleden zijn werkzaam op het kantoor op de Kempphaan of als beheerder of medewerker op een van de andere locaties. Naast de werkzaamheden die door personeelsleden worden uitgevoerd, werkt Stichting Stad & Natuur Almere nauw samen met diverse ondernemers en natuurlijk een fantastische groep vrijwilligers. Liesbeth Bronkhorst is directeur-bestuurder van de stichting. Zij werd genomineerd voor de titel Flevolandse Zakenvrouw van het jaar 2021 in de categorie manager/directeur. Eind september werd deze titel officieel aan haar toegekend.

Koersplan en meerjarenovereenkomst

Stad & Natuur geeft uitvoering aan de meerjarenovereenkomst die we samen met de gemeente Almere hebben afgesloten voor de periode 2021-2025 en aan ons koersplan voor dezelfde periode, waarin onze doelen en ambities beschreven zijn. In onze programma's en activiteiten spelen de actuele thema's van Groen & Gezond Almere een belangrijke rol. We richten ons op thema's die bijdragen aan de invulling van de duurzaamheidsagenda van de gemeente Almere en gezonde jeugdprogramma's. Zo brengen we de mensen dichterbij de natuur en de natuur dichterbij de mensen.

Raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit vijf leden. De raad heeft tot taak controle uit te oefenen op de inhoudelijke en financiële resultaten. De raad keurt daartoe een aantal in de statuten omschreven bestuursresultaten goed en fungeert als belangrijke adviseur voor het bestuur. De leden van de raad van toezicht zijn vrijwilligers die een onkostenvergoeding ontvangen. De raad werkt volgens de Governance Code Cultuur. De raad bestaat uit:

- Cees Okkerse (voorzitter)
- Meindert Eijgenstein (vice-voorzitter)
- Irene van Hooff
- Hans Marsé
- Wolter Tjeenk Willink

Zie bijlage 1 voor nevenfuncties van de RVT-leden.

Personeel

Gedurende 2021 zijn er meerdere vacatures vervuld vanwege wisseling van medewerkers. Daarnaast is het medewerkersbestand gedurende 2021 uitgebreid van 13 fte naar ruim 16 fte om de nieuwe projecten te kunnen uitvoeren. Een flexibele schil van ondernemers uit Almere ondersteunt ons professioneel op het gebied van onderdelen van bedrijfsvoering zoals de boekhouding, ICT, het geven van lessen, eventorganisatie, communicatie etc. Deze ondernemers hebben het DNA van Almere in zich hetgeen heel goed past bij Stad & Natuur.

Bedrijfsvoering

Halverwege 2021 hebben tien personeelsleden de cursus projectmanagement met succes afgerond. Enkele collega's hebben dit jaar hun diploma BHV gehaald en daarnaast heeft een aantal medewerkers herhaalcursussen gevolgd.

Begin 2021 is een Medewerker Tevredenheid Onderzoek (MTO) uitgevoerd. Ook is er met het personeel een workshop gehouden waarbij verbeterpunten naar voren werden gebracht. Daarnaast heeft het Management Team eind 2021 een ontwikkeltraject doorlopen. De acties die hieruit en het MTO voortkwamen worden verder uitgerold binnen de organisatie.

Wij hebben een professioneel bureau in de arm genomen, dat ons maandelijks ondersteunt op het gebied van Risico Inventarisatie & Evaluatie. Zij bieden ondersteuning bij het plan van aanpak en adviseren bij de uitvoering van noodzakelijke acties in het kader van veiligheids- en ARBO-wetgeving.

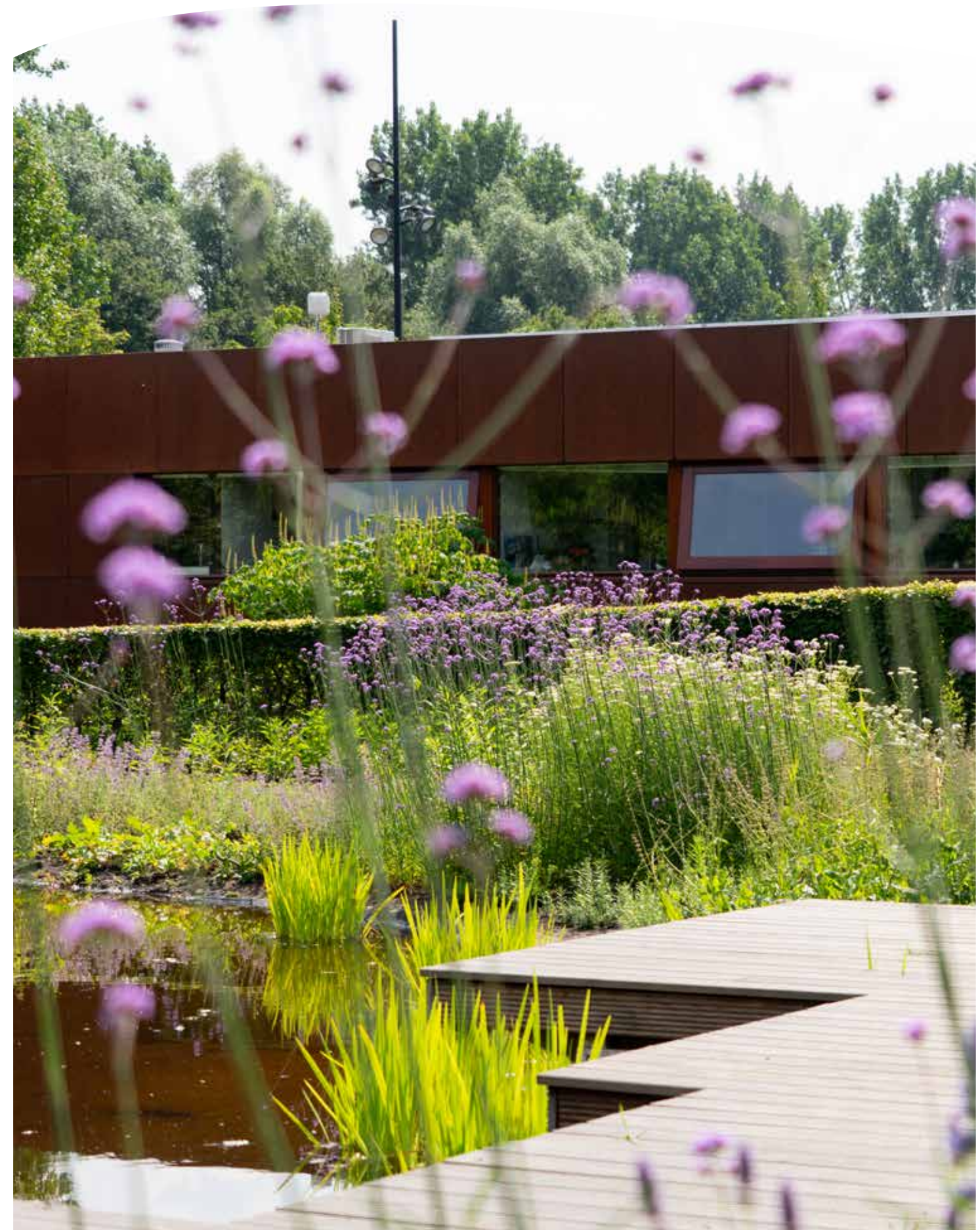
Eind 2021 is Stad & Natuur overgegaan naar werken in de Cloud, zodat er beter op afstand kan worden gewerkt. Wij maken nu gebruik van Microsoft 365 en Microsoft Dynamics voor onze bestanden en CRM.

De opdracht met de gehoede schaapskudde in Haven en Noorderplassen is eind 2021 gestopt. De herder is gestopt, de schapen zijn verkocht en lopen inmiddels in andere begrazingsgebieden. De Stichting Begrazing Stad en Natuur zal medio 2022 worden stopgezet.

Voor het Klokhuis is de samenwerking tussen gemeente en Stad & Natuur in 2021 niet voortgezet; Stad & Natuur verzorgt in 2022 als overgangsjaar nog wel de programmering voor het Klokhuis.

Corona-inrichting

Op alle locaties zijn de coronamaatregelen het afgelopen jaar verder doorgevoerd. Om verspreiding van het virus te helpen voorkomen zijn in 2021 minder grote evenementen gehouden en hebben de wat grotere evenementen verdeeld over de diverse locaties van Stad & Natuur plaatsgevonden. Daarnaast zijn onze locaties ook periodes gesloten geweest, als dit vanuit de overheid verplicht was. Op het kantoor op de Kempphaan is een aanwezigheidsrooster met een maximale bezetting gehanteerd, afhankelijk van de geldende maatregelen.

Kantoormedewerkers van Stad & Natuur hebben deels thuis en deels op kantoor gewerkt.

Door een toename van aanvullende opdrachten van externe partners en het aanboren van fondsen zijn de inkomsten toegenomen.

Financiën: gedegen financieel beleid

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

Het jaar 2021 is afgesloten met een positief financieel resultaat dat iets hoger is uitgevallen dan begroot. De inkomsten 2021 zijn ten opzichte van de begroting 2021 toegenomen door aanvullende incidentele opdrachten en projecten van externe partners en het verwerven van fondsen.

Vanuit de gemeente hebben we ook dit jaar weer een mooie opdracht gekregen voor het Upcyclecentrum en hebben wij de opdracht voor de programmering van Almeersepoort bij het Natuurbelevingcentrum (NBC) voortgezet. Eind 2021 hebben wij de opdracht voor de schapenbegrazing in Almere Haven en de Noorderplassen niet verlengd. De schapsherder heeft zijn functie bij Stad & Natuur beëindigd en het was organisatorisch niet haalbaar de opdracht voor de schapenbegrazing voort te zetten. Ook is besloten om het Klokhuis niet te verlengen om diverse redenen; hiervoor liep de subsidierelatie ook eind 2021 af en in 2022 voeren wij hier nog de programmering voor uit. Wij hebben in 2021 een aantal Leader-projecten uitgevoerd, zoals de multifunctionele ruimte in het Vroege Vogelbos en het Zintuigenbos op de Kempphaan. Deze projecten zijn begin 2022 afgerond. Het Leader-project NBC Next level bij Natuurbelevingcentrum de Oostvaarders loopt door in 2022. In 2021 hebben wij een aantal deelprojecten hiervan gerealiseerd.

De inkomsten 2021 zijn ten opzichte van de begroting 2021 fors toegenomen door aanvullende opdrachten van externe partners en fondsen boven de basisopdracht van de gemeente. Hiermee hebben wij extra financiering gerealiseerd waarmee wij de investeringen op locaties, nieuwe educatieve programma's en de professionalisering van de organisatie financieren, waarmee wij de basisopdracht vanuit de gemeente versterken. We hebben een herbestedingsreserve en egaliseringsreserve gecreëerd waaraan het maximaal toegestane bedrag van het resultaat is toegevoegd. Het restant van het resultaat 2021 is toegevoegd aan het stichtingskapitaal; dit is bestemd als een overige reserve.

Er is in 2021 geïnvesteerd in nieuwe samenwerkingen, projectuitvoering, fondsenwerving, organisatieontwikkeling en het opleiden van medewerkers. Dit heeft geleid tot hogere bedrijfskosten. Daarnaast hebben we meer kosten gemaakt om de extra verkregen opdrachten uit te voeren. Vandaar dan ook dat de totale kosten in 2021 ten opzichte van de begroting 2021 zijn toegenomen.

Er worden meer inkomsten uit projectopdrachten en fondsen gehaald – daarmee stijgt uiteraard ook de benodigde personele inzet. Tevens vereist wet- en regelgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van aanwezigheid van gediplomeerd personeel, meer medewerkers. Zorgpunt is het op peil blijven van de positie op de arbeidsmarkt en de stijgende bedrijfskosten per medewerker vanwege ICT, thuiswerkplek, ARBOvoorzieningen en opleidingsniveau. Gelukkig hebben wij veel medewerkers die intrinsiek gemotiveerd zijn om bij Stad & Natuur te werken.

De maatregelen rondom het coronavirus in 2021 hebben flinke gevolgen gehad; ook voor onze organisatie, waarbij voortdurend schakelen met de regelgeving en zorg voor de veiligheid van bezoekers, vrijwilligers, leerlingen, stagiairs en eigen medewerkers voorop stonden. Daar is ook extra in geïnvesteerd, zoals thuiswerkplekken, veiligheidsmiddelen en maatregelen op de locaties.

De locaties waren perioden geheel of gedeeltelijk gesloten, er zijn minder fysieke activiteiten en evenementen georganiseerd en scholen hadden minder mogelijkheden om lessen op school of op locatie te volgen. Desondanks zijn we in staat geweest tijdens de coronaperiode zichtbaar te blijven voor het publiek. Er is een verschuiving geweest van fysieke activiteiten naar online activiteiten, zowel voor scholen als voor publiek. Wel hebben we inkomsten uit publieke evenementen gemist.

We hopen dat we deze periode in 2022 achter ons kunnen laten en dat we weer volop fysieke publieksevenementen en activiteiten kunnen organiseren.

De verwachting is dat er in 2022 wederom een groei zal zijn in de projecten. De belangstelling voor natuurbeleving en -educatie is sterk toegenomen, het online aanbod door Stad & Natuur is vergroot en het aantal vrijwilligers is gegroeid. Kortom, de groei van Stad & Natuur zal in 2022 worden voortgezet.

Voor een uitgebreide financiële verantwoording over 2021 verwijzen wij graag naar onze website.

Jaarrekening 2021

Aan de hand van de opgenomen staat van baten en lasten kunnen de resultaten over 2021 en 2020 als volgt in euro's en procenten van de baten worden weergegeven:

	2021		2020
	€	%	€
Baten	2.397.655	100	2.133.642
Personeelskosten	812.585	33,9	650.454
Afschrijvingen materiële vaste activa	67.644	2,8	56.092
Overige personeelskosten	127.751	5,3	204.722
Huisvestingskosten	440.329	18,4	422.399
Verkoopkosten	21.170	0,9	12.422
Kantoorkosten	32.238	1,3	35.662
Algemene kosten	100.061	4,2	99.739
Automatiseringskosten	49.962	2,1	34.715
Activiteitskosten	261.818	10,9	316.340
Projectkosten	412.676	17,2	268.557
Som der bedrijfslasten	2.326.234	98,5	2.101.102
Bedrijfsresultaat	71.421	1,5	32.540
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	-2	0,0	0
Netto resultaat	71.419	1,5	32.540
Resultaatbestemming			
Toevoeging aan bestemmingsreserve materiële vaste activa	(24.738)		32.906
Toevoeging aan de overige reserves	40.591		(366)
Toevoeging aan de egaliseringsreserve	27.783		0
Toevoeging aan de herbestedingsfonds	27.783		0

2021 in cijfers

RECREATIE 2021

LOCATIE	DEELNEMERS AAN ACTIVITEITEN	DEELNEMERS ACTIVITEITEN VAN PARTNERS*	BEZOEKERS DIE GEBRUIK MAKEN VAN DE STAD & NATUUR LOCATIES**
Kemphaan	684	2737	40.000
Beestenbende	245	100	6.500
Den Uylpark	303	100	6.500
Klokhuis	663	3152	
Vroege Vogelbos	268	1325	35.000
Oostvaarders	1800	1500	80.000
Stad en Natuur bus	70		
Overig (Stadscentrum, UCC, etc)	125		
Subtotaal 2021	4.158	8.914	168.000
Totaal recreatie 2021	181.072		

* Denk hierbij aan partijen als de Vogelwacht, IVNAlmere, etc of initiatieven in het Klokhuis, die op onze locaties ook activiteiten organiseren, of verhuur van zalen

** Dit betreft schattingen, de locaties zijn ook in 2021 weer gedeeltelijk gesloten geweest vanwege coronalockdowns, we zitten nog niet op het niveau van 2019. Wel zien we een stijging van wandelaars en recreanten op onze terreinen.

EDUCATIE: PRIMAIR ONDERWIJS 2021

	LEERLINGEN	AANTAL GROEPEN
Op locatie:		
<i>Floriade</i>	261	10
<i>Kemphaan</i>	3.880	141
<i>Beestenbende</i>	167	6
<i>Den Uylpark</i>	234	9
<i>Oostvaarders</i>	285	11
<i>Upcyclecentrum</i>	400	15
<i>Schaapskudde</i>	146	5
<i>Overige locaties, zoals boerderijen, Pampushout, etc</i>	1.187	43
Op school:		
Leskisten	1.276	53
Materiaalpakketten	4.624	157
112 noodhulp	5.814	207
Gastdocent of project op school	3.592	116
Totaal	21.866*	773

* Hiervan zijn 1256 leerlingen met de Stad en Natuur bus vervoerd.

EDUCATIE: VOORTGEZET ONDERWIJS 2021

STAGES NIVEAU	AANTAL STAGIAIRES
PRO	2
VMBO	4
HAVO/VWO	0
MBO	19
HBO	8
Totaal	33 stagiaires

PROJECTEN individueel NIVEAU VO, MBO, HBO	AANTAL LEERLINGEN & STUDENTEN
PRO	0
VMBO	0
HAVO/VWO	5
MBO	6
HBO	33
Totaal	44

PROJECTEN op scholen	AANTALLEN	SCHOLEN/GROEPEN
Sterk Techniek Onderwijs	700	7 scholen, 4 groepen per school
H ₂ O-engineering Meergronden	50	Meergronden, 2 groepen
Lespakket ontwikkeld	50	Meergronden, 2 groepen
Projectweken en maatwerk	800	12 van de 17 scholen
Totaal	1.600	

Good Governance: zorgvuldig besturen

Stad & Natuur past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe. Zo is het directiereglement aangepast aan de nieuwe regelgeving en heeft de Raad van Toezicht onder leiding van een extern deskundige een zelfevaluatie gedaan over het afgelopen jaar.

De Raad van Toezicht heeft een diverse samenstelling en weet goed gebruik te maken van de verschillende achtergronden en capaciteiten van de leden. Onder meer ondernemers en mensen met ervaring in de politiek maken deel uit van de raad. De samenwerking gebeurt voortvarend en is buitengewoon constructief. De Raad van Toezicht vergadert vijf keer per jaar met de directeur-bestuurder. Daarnaast vindt er maandelijks bilateraal overleg plaats tussen de voorzitter en de directeur-bestuurder van de Stichting.

In 2021 waren de belangrijkste onderwerpen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht de financiële kwartaalrapportages, de begroting en de jaarrekening, de gang van zaken bij grote projecten, de samenwerking met andere partijen en de professionalisering van de organisatie.

Integer en rolbewust handelen

Directeur-bestuurder en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. Het onderwerp ‘belangenverstremgeling’ maakt standaard deel uit van iedere vergadering.

Directeur-bestuurder en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Zo is er een Remuneratiecommissie. Gelet op de beperkte omvang van de raad en de betrokkenheid van alle raadsleden bij de financiële gang van zaken is ervoor gekozen om geen auditcommissie in te stellen.

Dat directeur-bestuurder en toezichthouders zich voldoende bewust zijn van hun rol, taken en bevoegdheden blijkt onder meer uit de hierboven genoemde zelfevaluatie. Daarnaast wordt er nauwgezet toegezien op de vraag of iets voorligt voor advies of toezicht, of dat besluitvorming een rol speelt. De directeur-bestuurder maakt ook gebruik van de individuele expertise van de raadsleden. Hierover wordt in alle transparantie verslag gedaan in de vergaderingen van de Raad van Toezicht.

Zorgvuldig besturen

Afspraken over hoe de directeur-bestuurder de Raad van Toezicht informeert zijn schriftelijk vastgelegd. Bijvoorbeeld over de financiële verslaglegging en over de periodieke directieverlaglegging.

De voorzitter ziet erop toe dat de raad alle informatie verkrijgt die nodig is om zijn rol goed te kunnen vervullen.

De directeur-bestuurder gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Er is sprake van zeer beperkte vergoeding voor de leden en overigens worden er nauwelijks bestuurskosten gemaakt. Voor de Raad van Toezicht en organisatie als geheel wordt in de financiële verslaglegging het opereren van de stichting nauwlettend gevolgd.

Goed toezicht uitoefenen

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Door aftreden van een van de leden in 2023 buigt de raad zich weer over het profiel van de positie die vacant raakt.

Bijlage: Nevenfuncties

Nevenactiviteiten directeur-bestuurder en Raad van Toezicht

Liesbeth Bronkhorst

- Bestuurslid Prins Bernhard Cultuur Fonds Flevoland
- Bestuurslid Progressief Ermelo
- Bestuurslid Playing for Succes Almere

Cees Okkerse

- Lid Raad van Discipline van het ressort Arnhem-Leeuwarden (vanaf 2014)
- Voorzitter Raad van Commissarissen Coöp. Rabobank Almere (vanaf 2013 lid, vanaf 2021 vz)
- Secretaris Culturele Businessclub Agora (vanaf 2012)
- Voorzitter Stichting Lelystad Airport Moet Door! (LAMDI!) (vanaf 2018)

Meindert Eijgenstein

- Adviseur voor verschillende onderwijsorganisaties
- Lid van het bestuur van theatergezelschap de Bonte Hond

Irene van Hooff

- voorzitter bestuur Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels (GKA)
- voorzitter bestuur Stichting het Vaarhuis
- bestuurslid Stichting Bosland

Hans Marsé

- DGA Breedveld & Schroder BV
- Lid van de Raad van Advies van Almere City FC
- Bestuurslid Waterschap Zuiderzeeland
- Ambassadeur Wij techniek en Techniek Nederland Flevoland

Wolter Tjeenk Willink

- Lid van de Raad van Advies van Almere City FC
- Ambassadeur MKB Schakelteam

Colofon

CONTACT

Stichting Stad & Natuur Almere
Kemphaanstraat 1
1358 AD Almere
T 036 547 50 50
info@stadennatuur.nl
www.stadennatuur.nl

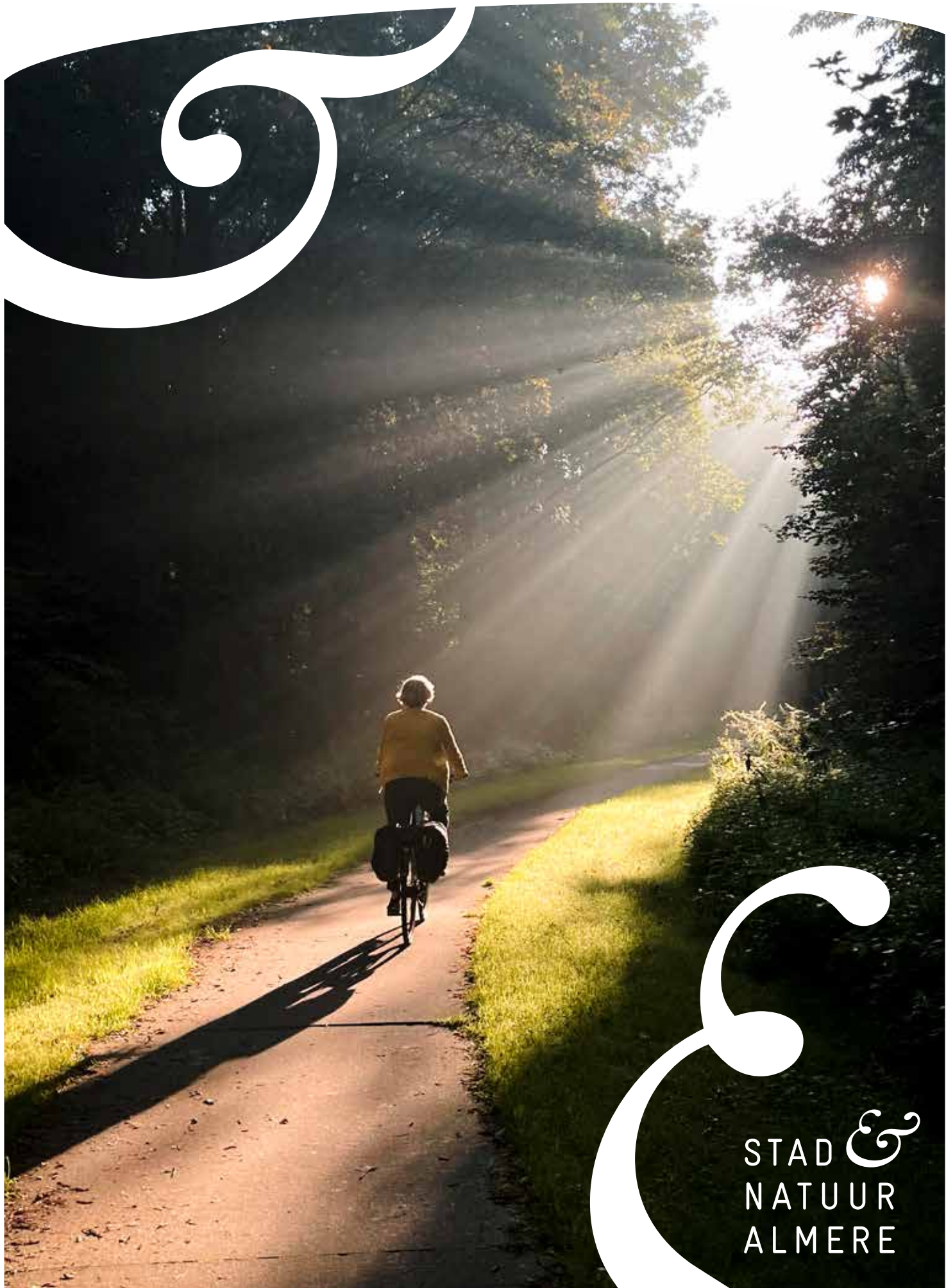

Fotografie:
Stad & Natuur, voorkant, p. 20,24, 31, 32, 39, 40 en achterkant
Eljee Bergwerff, p. 6, 9
Jorn van Eck, p. 10, 13, 17, 23
Daan Kooiman, p. 14
Stockfoto, p. 28
Arnd Bronkhorst, p. 36

Juni 2022

STAD & NATUUR ALMERE werkt aan een groene en gezonde stad

STAD &
NATUUR
ALMERE